

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku E. Z. następcy prawnego E. C.

przy uczestnictwie Z. M., M. M., D. B.

i M. M.

o stwierdzenie nabycia spadku po W. M.,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 grudnia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Okręgowego w L.

z dnia 15 listopada 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika M. M.
kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie E. Z. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 15 listopada 2019 r. oddalającego jej apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w L. z dnia 20 lipca 2018 r. Sąd Rejonowy stwierdził, że spadek po W. M., zmarłym w dniu 15 lipca 2015 r. w L., na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 10 stycznia 2015 r. nabył w całości wnuk M. M., syn A. i Z., który spadek przyjął wprost.

Sądy obu instancji ustaliły, iż spadkodawca w chwili śmierci był rozwiedziony. Miał córkę D. S. B. i dwóch synów: Z. M. i M. W. M., z którymi miał jedynie sporadyczny kontakt. Nie miał kontaktu z wnukami poza M. M. i jego siostrą I. S. W

dniu 27 października 2010 r. spadkodawca sporządził testament notarialny, w którym do całości spadku jako jedyną spadkobierczynię powołał swoją konkubinę E. W. C. i wydziedziczył swoich synów. W dniu 10 stycznia 2015 r. W. M. sporządził testament holograficzny powołując w nim do spadku jako jedynego spadkobiercę wnuka M. M. - syna Z. i A. M. . Jednocześnie wydziedziczył swoje wnuki, za wyjątkiem M. M. , i prawnuki - z uwagi na zaniedbywanie obowiązków rodzinnych.

Na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego, w tym na podstawie opinii biegłego z zakresu psychologii i neurologii, Sąd Rejonowy uznał, iż w dacie sporządzania testamentu holograficznego z dnia 10 stycznia 2015 r. W. M. nie był w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie swojej woli. Testament holograficzny ocenił jako dokument spełniający wymagania formalne i uznał za podstawę dziedziczenia.

Sąd Okręgowy rozpoznający sprawę na skutek apelacji wnioskodawczynie uznał, że postępowanie dowodowe wymagało uzupełnienia, wobec czego dopuścił dowód z dokumentacji lekarskiej znajdującej się u lekarza, u którego spadkodawca leczył się szereg lat przed śmiercią oraz dowód z uzupełniającej opinii sądowej psychiatryczno - neurologicznej. Na podstawie całości przeprowadzonych dowodów ustalił, że choroby spadkodawcy oraz zażywane przez niego leki nie miały istotnego wpływu na jego stan psychiczny w okresie poprzedzającym sporządzenie testamentu, a zwłaszcza w chwili jego sporządzenia. Spadkodawca miał w tym okresie (w dacie testowania) zachowaną świadomość i swobodę powzięcia decyzji oraz wyrażenia woli, jakkolwiek mogły występować w jego funkcjonowaniu okresy lepsze i gorsze.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczynie zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 387 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., naruszenie art. 284 k.p.c. w zw. z art. 285 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., naruszenie art. 278, art. 284, art. 285 z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., naruszenie art. 286 i art. 290 § 1 k.p.c. W jej ocenie materiał dowodowy nie został prawidłowo zgromadzony ani oceniony, a uzasadnienie nie spełniało wymagań stawianych przez art. 387 k.p.c. W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawczynie uczestnik postępowania M. M. wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie od wnioskodawczynie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżąca uzasadniła potrzebę rozpatrzenia jej skargi przesłanką z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to znaczy oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej ze względu na fakt, iż zaskarżone orzeczenie w sposób rażąco naruszało prawo. Skarżąca podkreśliła, iż wydane w sprawie opinie psychiatryczno - neurologiczne zawierały arbitralne stwierdzenia, nie znajdujące uzasadnienia ani wyjaśnienia.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie, a zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo błędne. Skarżący powinien wykazać kwalifikowany charakter naruszenia przynajmniej jednego z przepisów prawa wskazanych w podstawach skargi, a także niewątpliwą zasadność swojej skargi, jako kwestionującej jaskrawo nieprawidłowe orzeczenie (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910).

Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenie faktów i oceny dowodów. Wskazane przez skarżącą przyczyny oczywistej zasadności wniesionej przez nią skargi w istocie skupiają się na krytyce oceny dowodów z opinii biegłych, zarówno tych przeprowadzonych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, jak i w ramach uzupełniającego postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym.

Lektura uzasadnienia Sądu Okręgowego nie potwierdza tezy wnioskodawczyni, że dowody nie zostały poddane należytej analizie. Merytoryczna ocena dowodów, w tym wypadku opinii psychiatryczno - neurologicznej, nie może być przedmiotem kontroli Sądu Najwyższego, a w konsekwencji nie może być też podstawą uznania, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Z uwagi na to, że powołana przez skarżącą przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wystąpiła, a okoliczności sprawy nie wskazują, aby zachodziły inne podstawy przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2, art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. Wysokość zasądzonych kosztów uzasadnia § 6 pkt 2 w zw. Z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).